

§ 3

Tertialrapport 1 år 2017 för Norrmalms stadsdelsnämnd

Dnr 2017/135-1.1.

Stadsdelsnämndens beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner tertialrapport 1 2017 och tillhörande bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden ansöker om 0,2 mnkr från stadens kompetensutvecklingssatsning. Se bilaga 1.
3. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till lokal handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism. Se bilaga 2.
4. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om 1,0 mnkr avseende start av aktivitetscentra i Vädurens trygghetsboende. Se bilaga 3.
5. Stadsdelsnämnden ansöker om budgetjustering om 4,3 mnkr för avveckling av lokalerna på Kadettgatan 2, Vasens vård- och omsorgsboende. Se bilaga 4 blanketter SLK
6. Paragrafen justeras omedelbart.

Vice ordföranden Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L) reserverade sig mot beslutet.

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V), Ulla Sjöbergh m.fl. (S) och Ylva M Larsson m.fl. (MP) lämnade ett särskilt uttalande.

Vice ordföranden Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L) lämnade ett särskilt uttalande.

Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD) lämnade ett ersättaryttrande.

Ärendet

Stadsdelsförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2017.

Samverkan med de fackliga organisationerna ägde rum den 4 maj 2017.

Förslag till beslut

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V) föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag.

Vice ordföranden Petra Gardos Ek (M) och Maria Karlman Noleryd (L) lade fram ett förslag till beslut och föreslog att stadsdelsnämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V) ställde förslagen mot varandra och fann att stadsdelsnämnden hade beslutat i enlighet med stadsdelsförvaltningens förslag till beslut .

Reservation

Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L) reserverade sig mot beslutet och ansåg att stadsdelsnämnden skulle ha beslutat följande:

1. Förvaltningens förslag till beslut godkänns delvis.
2. Handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilagan till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
3. Därutöver anförs följande:

Allt fler svenska medborgare radikaliseras och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikalisering och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar

om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit makt-miljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskaps-baserat och med tydliga strukturer och insatser.

Till denna tertialrapport ligger stadsdelsnämndens lokala handlingsplan mot våldsbejakande extremism som bilaga. Detta ärende är av en sådan dignitet att det självklart borde ha varit ett separat ärende. Handlingsplanerna är dessutom mer än fyra månader försenade jämfört med det beslut som kommunfullmäktige antagit, enligt vilket planerna skulle ha presenterats vid årsskiftet. Skulden för detta ligger inte hos förvaltningens tjänstemän utan hos en politisk majoritet i stadshuset som inte tagit detta arbete på allvar. Förseningen vore inte så allvarlig om det inte vore för att såväl stadshusets majoritet som regeringen agerat senfärdigt och passivt och redan förspillt dyrbar tid medan våra ungdomar lockats av IS terrorläror.

I de riktlinjer som antogs av kommunfullmäktige står: ”De lokala och verksamhetsspecifika handlingsplanerna ska behandlas av ansvarig nämnd och godkännas slutligen av kommunstyrelsen.” Att kommunstyrelsen skulle ta det yttersta ansvaret för att säkerställa att de lokala handlingsplanerna håller tillräckligt bra kvalitet var en viktig del i överens-kommelsen kring stadens arbete mot våldsbejakande extremism. Vi finner inte att detta framgår tillräckligt tydligt av tjänsteutlåtandet. Vi vill inskräpa vikten av att nämnden beaktar detta formkrav i den fortsatta hanteringen av handlingsplanen.

För att säkra tryggheten för alla stadens invånare krävs både polisiära och sociala insatser. Det är av stor vikt att en gemensam handlingsplan snabbt kommer på plats.

Vi ifrågasätter tillvägagångssättet och hanteringen vid framtagandet av handlingsplanen. Man utgår från att varje lokal nämnd tar fram sin egen plan initialt. Terrorhandlingar drabbar inte enbart en stadsdel, de involverar hela staden och hela landet. Självklart ska handlingsplanen rymma anpassningar till de olika stadsdelarnas förutsättningar men man borde ta ett gemensamt och central avstamp.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns

på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagna i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konnotation och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konnotation för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikalisering hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns.

Försvärshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

Vi hänvisar till de förslag som Alliansen gemensamt har tagit fram. Det innebär följande:

1. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med Försvärshögskolan. Den ska utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och måste vara mätbart. Det räcker inte med att skriva att arbetet "pågår".
2. Det behövs också ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande och extrema tendenser identifieras. En lägesbild över staden behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas tillgång till utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
5. Det behövs en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.

7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer som Fryshuset involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. Här ska trafikkontoret involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Särskilda uttalanden

Ordföranden Marianne Berg Ekbohm (V), Ulla Sjöbergh m.fl. (S) och Ylva M Larsson m.fl. (MP) lämnade följande särskilda uttalande:

Stockholm ska vara en trygg stad där vi gemensamt arbetar mot de hot som kan riktas såväl mot enskilda som mot samhället i stort. Extremism som med våldshandlingar vill undergräva det demokratiska samhällets öppenhet måste aktivt bekämpas.

Därför är arbetet mot våldsbejakande extremism centralt och en viktig uppgift för alla stadens verksamheter. Det är glädjande att Stockholm har kunnat fatta beslut om en strategi mot våldsbejakande extremism i bred enighet mellan sju partier i kommunfullmäktige. En del av denna överenskommelse innebär att alla nämnder och styrelser ska arbeta fram lokala handlingsplaner. Föreliggande förslag är det förslag som förvaltningen arbetat fram utifrån den centrala strategin. Det är en bra grund att utgå från men vi anser att detta arbete bara är i inledningsskedet.

Det finns anledning att återkommande behandla frågan för att i vår verksamhet fortsätta utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism. Vi ser därför detta program som en bra utgångspunkt men avser att utifrån de synpunkter som kommit fram i nämndbehandlingen samt utifrån erfarenheter från stadens verksamheter och det civila samhället utveckla handlingsplanen när behov föreligger.

Petra Gardos Ek m.fl. (M) och Maria Karlman Noleryd (L) lämnade följande särskilda uttalande:

Stadsdelsnämndens främsta syfte är att ge alla människor som bor här möjlighet att själva kunna forma sina liv, genom att ge våra barn en bra förskola och trygg uppväxt, våra äldre en omsorg med värdighet och respekt för deras självbestämmande, och ha en socialtjänst som finns till för den som behöver andras stöd.

För detta krävs att det finns en tillräcklig finansiering för en välfärd med kvalitet, och att pengarna används effektivt.

Flera stadsdelar har problem med ökande barngrupper och en minskande andel förskollärare. Det ofinansierade införandet av rätt till heltid i förskolan för alla barn har varit en faktor bakom de ökande barngrupperna.

Socialtjänsten och omsorgen om personer med funktionsnedsättning går med stora underskott. Majoriteten har inte förmått ordna en tillräcklig finansiering inom LSS-området. Även den ekonomiska situationen inom äldreomsorgen är väldigt ansträngd.

Omotiverade återkommunaliseringar av välfungerande verksamheter innebär också kostnader som ytterligare ökar trycket på budgeten. Dessa kostnader kan tekniskt sett betraktas som engångskostnader, men när verksamhet efter verksamhet tas tillbaka, ofta utan hänsyn till kvalitet eller brukarnas önskemål, får det snarare beskrivas som en permanent utgiftspost hos majoritetens politik.

Alliansen varnar för att den rödgrönrosa majoriteten har tappat kontrollen över sjukskrivningarna. Det är väl underbyggt att långa sjukskrivningar är ohälsosamma i sig. Oavsett bakomliggande skada eller sjukdom har långa perioder av sjukskrivning visat sig öka risken för bland annat depression och social isolering. Vi kan läsa att kvinnor har högre sjukfrånvaro än män och att den vanligaste orsaken till långtidssjukskrivning bland förvaltningens medarbetare är psykisk ohälsa,

vilket även är den sjukskrivningsorsak som ökar mest. Det är allvarligt att majoriteten inte verkar förstå följderna av sin egen politik. Majoriteten måste sluta ägna sig åt önsketänkande och börja ta sjukfrånvaron på allvar.

Det ansträngda ekonomiska läget ställer stora krav på stadsdelsnämnden att prioritera. Mindre angelägna satsningar och projekt måste få stå tillbaka för att värna kärnverksamheterna. Tyvärr har majoriteten visat sig ha svårt att göra sådana prioriteringar. Symbolprojekt och perifera satsningar har tillåtits tränga ut insatser som gör verklig skillnad för de barn, vuxna och äldre som behöver hjälp från staden.

Att kombinera en ekonomi i balans med höga ambitioner i välfärden, utan skattehöjningar som hotar jobben och företagandet, är en svår uppgift. Men den är avgörande om Stockholm ska bli en stad som klarar integrationen av nyanlända och ger kunskap och framtidstro åt växande generationer, utan att urholka vår förmåga att långsiktigt ta ansvar för välfärden.

Ersättaryttranden

Susanne Wicklund (C) och Annette Hultåker (KD) lämnade följande ersättaryttrande:

Om vi haft rösträtt hade vi ställt oss bakom Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut och reservation samt Moderaternas och Liberalernas särskilda uttalande.
